

Ούτω ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον υιόν αυτού τον μονογενή έδωκεν, ίνα πας ο πιστεύων εις αυτόν μη απόληται, αλλ' έχη ζωήν αιώνιον.

Η ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού αποτελεί την ύψιστη έκφραση της αγάπης του Θεού για τον άνθρωπο και την κτίση, το σπουδαιότερο γεγονός στην ιστορία της θείας οικονομίας, αλλά και κορυφαίο κοσμοϊστορικό γεγονός, που άλλαξε ριζικά την πορεία της ανθρωπότητας. Η γέννηση του Ιησού Χριστού αποτελεί το σημείο μηδέν, που τέμνει την ανθρώπινη ιστορία σε εποχή πριν από τον Χριστό και σε εποχή μετά απ' αυτόν. Ο Μ. Βασίλειος εύστοχα ονομάζει τα Χριστούγεννα «γενέθλιον ημέραν της ανθρωπότητος».

Ο Χριστός, μέσα από την πρόσληψη ολόκληρης της ανθρώπινης φύσης, πλην της αμαρτίας, ανακαινίζει την αμαυρωμένη ανθρώπινη φύση και την θεώνει. Μέσα από το κήρυγμα, τα θαυμαστά του έργα, τον σταυρικό θάνατο, την ανάσταση και την ανάληψή του, προσφέρει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να γνωρίσει τον αληθινό Θεό, τον ελευθερώνει από τη δουλεία της αμαρτίας και τα δεσμά του θανάτου, ανοίγει το δρόμο για την «κοινήν ανάστασιν», εισάγει την ανθρώπινη φύση μέσα στη δόξα του Πατέρα, θεραπεύει και επαναφέρει τον άνθρωπο στον Θεό. Ο Θεός δεν είχε ανάγκη τη σάρκωση, δεν του έλειπε κάτι· γίνεται όμως άνθρωπος, για να γίνει ο άνθρωπος κατά χάριν θεός.

Ο Ιησούς γεννιέται μέσα σ' ένα στάβλο και ανακλίνεται σε φάτνη, σε παχί δηλαδή, που χρησιμοποιούνταν για την τροφή των ζώων. Αξεπέραστο πρότυπο ταπεινώσεως, το οποίο έρχεται σε οξεία αντίθεση με τη χλιδή, μέσα στην οποία συνηθίζει να γιορτάζει σήμερα ο δυτικός άνθρωπος τα Χριστούγεννα.

Από την αρχή, κιόλας, το θείο βρέφος βιώνει την αναλγησία των ανθρώπων, που αρνούνται ένα αξιοπρεπές κατάλυμα στην ετοιμόγεννη μάνα του, αλλά και την ανθρώπινη κακία και δη την καταδίωξη και εχθρότητα εκ μέρους των αρχόντων, μέσα από τη σφαγή των νηπίων που διέταξε ο βασιλιάς Ηρώδης· ένα τραγικό ιστορικό συμβάν, το οποίο, ωστόσο, δε στάθηκε ικανό να ματαιώσει το σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο. Η

πρόνοια του Θεού προστατεύει το θείο βρέφος από τη μανία του κοσμικού άρχοντα, το καθοδηγεί σε ασφαλές μέρος και ειδοποιεί τον Ιωσήφ για τη δυνατότητα επιστροφής στην πατρίδα. Όλα αυτά αποτελούν στοιχεία αισιοδοξίας για τους κινδύνους της ζωής που αντιμετωπίζει ο κάθε άνθρωπος. Παρά το φαινομενικό θρίαμβο του κακού και του μίσους μέσα στην ανθρώπινη ιστορία, τελικά υπερνικά η δύναμη της αγάπης και της καλοσύνης. Ο Θεός δεν εγκαταλείπει ποτέ τα πλάσματά του· μάλλον εγκαταλείπεται απ' αυτά.

Μεγαλώνοντας ο Ιησούς διδάσκει με το λόγο και τη ζωή του ένα άλλο ήθος, έναν άλλο τρόπο ύπαρξης, που θεμελιώνεται πάνω στην αγάπη για τον Θεό και το συνάνθρωπο· μια αγάπη που δεν εξαντλείται στον πλησίον, αλλά επεκτείνεται ακόμη και στον εχθρό. Αυτό φάνταζε αδιανόητο για εκείνη την εποχή, ουσιαστικά, όμως, φαντάζει αδιανόητο και στο σύγχρονο άνθρωπο, που συνήθως βλέπει τους άλλους ως αντιπάλους στον ανταγωνιστικό αγώνα που κάνει για επιβίωση και επαγγελματική και προσωπική καταξίωση.

Επιπλέον, εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι, ενώ το ευαγγελικό μήνυμα της αγάπης έχει εξαπλωθεί σε μήκη και πλάτη της οικουμένης, οι εικόνες των πολέμων, της βίας και της καταστροφής, βρίσκονται καθημερινά σε πρώτο πλάνο. Υπάρχει μια φαινομενική παραδοξότητα σ' αυτό. Οφείλουμε να αντιληφθούμε, εν προκειμένω, κάτι πολύ βασικό: η αγάπη, την οποία διδάσκει ο Χριστός, και η «επί γης ειρήνη», την οποία διακηρύσσουν στο δοξολογικό τους ύμνο οι άγγελοι της νύχτα της Γεννήσεως, δεν μπορούν να επιβληθούν με μαγικό τρόπο ή διά της βίας. Ο Χριστός παρέχει την εσωτερική ειρήνη και γαλήνη, την οποία ο άνθρωπος μπορεί ελεύθερα να δεχτεί ή να απορρίψει. Αν δεν επέλθει αυτή η εσωτερική ειρήνη στον καθένα, δεν μπορεί να επέλθει ούτε και η εξωτερική. Ο γαλήνιος άνθρωπος εκπέμπει γαλήνη και στους γύρω του· ο γεμάτος ένταση άνθρωπος προκαλεί ένταση και στους άλλους.

Πολύ σωστά έχει επισημανθεί πως συνήθως αντιμετωπίζουμε το γεγονός της Γεννήσεως του Χριστού ως ένα σημαντικό, πλην όμως, μακρινό ιστορικό γεγονός, ουσιαστικά ανεξάρτητο από εμάς, ή ως μια συγκινητική μόνο γιορτή της Εκκλησίας. Αν, όμως, ο καθένας μας ξεχωριστά, δε

συσχετίσουμε άμεσα, δυναμικά και υπαρξιακά το γεγονός της Γεννήσεως με τον εαυτό μας, αν δεν το αντιληφθούμε ως μια αφετηρία διαλόγου με τον Θεό και δυνατότητα προσωπικής αλλαγής και προσωπικού φωτισμού, τότε είναι τουλάχιστον αντιφατικό ή και αδικαιολόγητο να διερωτώμαστε και να διαμαρτυρόμαστε για τη γενική επικράτηση του μίσους, του εγκλήματος και του πολέμου. Με άλλα και απλούστερα λόγια, αν θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο, είναι αναγκαίο πρώτα να αλλάξουμε εμείς οι ίδιοι. Όσο ο «ήλιος της δικαιοσύνης» -για να θυμηθούμε και το απολυτίκιο της εορτής-, ο Χριστός δηλαδή, δεν ανατέλλει μέσα στην ψυχή του κάθε ανθρώπου, άδικα αυτός περιμένει το φωτισμό της ανθρωπότητας στο σύνολό της. Η γεμάτη με το «κάλλος το άγιον» ψυχή ομορφαίνει και τον κόσμο. Και εντέλει, ενθυμούμενοι τον Ντοστογιέφσκυ, «η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο». Κι αυτή η ομορφιά δεν είναι άλλη από τον Χριστό.

Αξίζει να επισημανθεί και κάτι άλλο: την εποχή των μεγάλων εορτών της Εκκλησίας, ο κάθε χριστιανός καλείται να εντείνει τη φιλανθρωπία που οφείλει να επιδεικνύει καθημερινά στη ζωή του. Καλά και όμορφα τα στολίδια, τα δώρα, τα γλέντια· τα 'χει κι αυτά ανάγκη ο άνθρωπος. Ας μη μένουμε όμως μόνο σ' αυτά. Ας μην ξεχνάμε ότι κοντά μας ενδεχομένως υπάρχει κάποιος που πεινά, κάποιος που αντιμετωπίζει δυσκολίες, κάποιος που πνίγεται μέσα στην κόλαση της μοναξιάς του. Καλούμαστε να βλέπουμε τον συνάνθρωπο όχι σαν εχθρό έναντι του οποίου αμυνόμαστε συνεχώς ή και επιτιθέμεθα για να εξασφαλίσουμε την οντότητά μας, αλλά ως τον «ελάχιστο αδελφό» του Ευαγγελίου, για τον οποίο επίσης γεννήθηκε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε ο Υιός του Θεού· εντέλει, ως τον ίδιο τον Χριστό. Ο ποιητής το εξέφρασε απλά και όμορφα:

*Δώσε μάνα του διαβάτη
του Χριστού και του ληστή
δώσε μάνα να χορτάσει
δώσ' του αγάπη μου να πιει.*

Καλά Χριστούγεννα σε όλους!